

Posudek bakalářské práce

Natali Hoffmannové

„Specifika sociální práce s ukrajinskými uprchlíky pohledem sociálních pracovníků z vybraných pražských organizací“

Studijní obor: Sociální politika a sociální práce

Pracoviště: Katedra sociální práce FF UK

Vedoucí práce: Mgr. Jan Matěj Bejček

Zaměření práce a její struktura

Autorka si v předložené práci vytyčila cíl „porozumět a proniknout do sociální práce s ukrajinskými uprchlíky coby novou cílovou skupinou sociálních pracovníků.“ Autorčiným záměrem bylo zjistit, zda sociální pracovníci, kteří se věnují těmto osobám v rámci organizací, v nichž působí, vnímají ve své práci s ukrajinskými uprchlíky určitá specifika (zdali vůbec nějaká) oproti práci s jinými klienty (nutno podotknout cizinci ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, či uprchlíky ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).

Autorka při zpracování práce již vycházela z předpokladu, že sociální práce s uprchlíky z Ukrajiny přicházející do České republiky v režimu dočasné ochrany určitá specifika obnáší. Při formulování cíle svého výzkumného zaměření proto uvádí, že smyslem její práce je přiblížit, v čem je sociální práce s uprchlíky z Ukrajiny charakteristická s ohledem na pozadí důvodů jejich útěku ze země původu a jak (respektive „zda?“) tato specifika proměnily (ev. proměňují) sociální práci jako obor.

Zvolené téma je pro obor sociální práce nanejvýše aktuální, neboť proniká nejen do sociálních či návazných služeb orientujících se na podporu migrantů ale i do ostatních služeb ať už v oblasti sociální péče, školství či zdravotnictví. Nutno podotknout, že přes svou aktuálnost není toto téma v kvalitativně orientovaných studiích širěji reflektováno. Text práce tvoří celkem 47 stran (mimo úvod a závěr) rozdělených na teoretickou a empirickou část.

Teoretickou část tvoří v zásadě dva bloky. V prvních 3 kapitolách se autorka věnuje vymezení vybraných pojmů, které z velké části v dalším textu práce používá. Následujících 6 kapitol se věnuje samotnému tématu uprchlíků z Ukrajiny. Text stručně uvádí čtenáře do kontextu situace související se vpádem vojsk Ruské federace na území Ukrajiny na konci února 2022, vývoji situace uprchlíků na území ČR a reakci jednotlivých aktérů (nestátní sektor, státní správa, širší občanská společnost). Ačkoliv se jedná o teoretickou část práce, samotný text je koncipován spíše jako souhrn vybrané terminologie a základní popis dnes již veskrze známých informací, které jsou zasazeny do určitého kontextu. Absentuje zde zahrnutí základních teoretických východisek, která by navazovala na empirickou část a tvořila s ní tak koherentní celek.

Empirická část je ve srovnání s předchozí teoretickou částí zdařilejší. Autorka si ve vztahu ke stanovenému cíli zvolila cestu kvalitativně orientovaného šetření. Sběr dat probíhal v období téměř 2 měsíců, prostřednictvím polostrukturovaného rozhovoru s celkem 12 sociálními pracovníky (11 žen a 1 muž), kteří působí v organizacích (celkem 7 organizací), jež se dlouhodobě podpoře

migrantů věnují. Tento krok je logický a v textu práce srozumitelně objasněný, jelikož se autorka zajímá o specifika práce s určitou skupinou cizinců, oproti ostatním skupinám (viz státní příslušníci třetích zemí / občané EU a jejich rodinní příslušníci v režimu ZPC či uprchlíci a azylanty v režimu ZoA).

Formální stránka práce:

Text je srozumitelný a čtivý. Přesto především teoretická část působí oproti empirické části spíše popisným a místy až vyčerpávajícím dojmem. Autorka při zpracování textu práce vycházela výhradně z literatury české provenience (celkem 17 publikací). Vedle těchto zdrojů autorka čerpala z řady online publicistických článků (iRozhlas, Seznam Zprávy, Deník.cz a dal.), tiskových zpráv (ČTK) a dalších internetových zdrojů, mezi nimiž se nachází i několik zdrojů zahraničních.

V souhrnu předložená práce splňuje všechny nároky kladené na závěrečné práce tohoto typu jak do rozsahu, tak z hlediska práce s odbornou literaturou.

Shrnutí:

Autorka pro svou bakalářskou práci zvolila velice aktuální téma, v níž propojila svůj osobní zájem o téma migrace a integrace a aktuální situaci která je pro novodobou historii České republiky a obor sociální práce bezprecedentní. Text práce je zpracován poctivě. Teoretickou část lze charakterizovat jako popisnou a výkladovou s absencí teoretických východisek, které by se vázaly ať už k tématu nucené migrace a integrace, tak specificky k situaci „ukrajinské uprchlické krize.“ Empirická část je o poznání zdařilejší, zejména pak zdůvodnění zvolené metodologie ve vztahu k výzkumnému vzorku, sběru a analýze dat.

Závěry výzkumného šetření přináší místy zajímavé teze, týkající se např. sociální práce s uprchlíky nad rámec služeb specializovaných v oblasti migrace a integrace, kdy autorka nastoluje tezi, že teprve příchod ukrajinských uprchlíků (v řádu několik stovek tisíc osob v období jednoho roku) problematiku integrace a (ne)připravenosti infrastruktury veřejných služeb zviditelnil v celé její šíři. Autorka se v této souvislosti dotýká také zvýšené potřeby interkulturní prostupnosti veřejných služeb, a to především skrze interkulturní dovednosti zaměstnanců úřadů, škol a dalších veřejných institucí ale také prostřednictvím adekvátních kapacit interkulturních pracovníků. Tyto a řada dalších postřehů jsou velmi přínosné, neboť konvenují s aktuálními poznatky a trendy na úrovni sociální politiky nejen hlavního města Prahy ale i dalších regionů, kde se nachází větší množství cizinců.

Přes výše zmíněné drobné nedostatky, předloženou práci slečny Natali Hoffmannové **doporučuji k obhajobě** a navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

V Praze dne 31. 8. 2023

Mgr. Jan Matěj Bejček

Otázky k obhajobě:

1. Jak byste stručně definovala základní charakteristiky sociální práce s uprchlíky z Ukrajiny, kteří v ČR pobývají na základě udělené dočasné ochrany, a v čem spatřujete hlavní rozdíly oproti práci s ostatními skupinami migrantů?
2. Vyplynuly z Vašeho šetření nějaké specifické požadavky ve vztahu ke kvalifikaci a odborné způsobilosti sociálního pracovníka, který pracuje s uprchlíky z Ukrajiny? Pokud ano, uveďte jaké.
3. Jak byste popsala hlavní rozdíly mezi dočasnou ochranou a mezinárodní ochranou? Mají tyto rozdíly vliv na integraci dotyčných držitelů jednotlivých pobytových statusů? Pokud ano, uveďte jaké?